

FORSLAG OM AKTIVITETSVILKÅR FOR SOSIALHJELP - HØRINGSUTTALELSE

Saksgang:

Utval	Saksnummer	Møtedato
Levekår	023/14	27.08.2014
Senior- og Brukarrådet	028/14	25.08.2014

Framlegg til vedtak:

Time kommune slutter seg til Arbeids- og sosialdepartementets forslag om plikt til å stille vilkår om deltakelse i aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold.

Senior- og Brukarrådet

Forslag frå **Michael Evans, LOK:**

Senior-og brukarrådet slutter seg til rådmannens forslag. Senior-og brukarrådet vil også påpeike moglegheit for eit interkommunalt samarbeid om dette.

Forslaget frå Michael Evans vart samrøystes vedtatt (8 røyster).

SBR-028/14 Framlegg:

Senior-og brukarrådet slutter seg til rådmannens forslag. Senior-og brukarrådet vil også påpeike moglegheit for eit interkommunalt samarbeid om dette.

Levekår

Framlegget vart samrøystes vedtatt.

LEV-023/14 Vedtak:

Time kommune slutter seg til Arbeids- og sosialdepartementets forslag om plikt til å stille vilkår om deltakelse i aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold.

FORSLAG OM AKTIVITETSVILKÅR FOR SOSIALHJELP - HØRINGSUTTALELSE

SAKEN GJELDER

Høringsuttalelse til Arbeids- og sosialdepartementets forslag om plikt til å stille vilkår om deltakelse i aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold.

SAKSOPPLYSNINGER

Arbeids- og sosialdepartementet har sendt ut på høring et forslag om plikt til å stille vilkår om deltakelse i aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold med hjemmel i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Bakgrunnen for forslaget er at departementet ønsker å øke bruken av vilkår og at praksis blir mer lik i hele landet.

De kommunale sosialtjenestene har i dag mulighet, men ikke plikt til å stille vilkår til personer som mottar økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven. Iflg. lovens § 20 kan det settes vilkår for tildeling av økonomisk stønad, herunder at mottakeren skal utføre passende arbeidsoppgaver i bostedskommunen. Vilråene må ha nær sammenheng med vedtaket, og skal bidra til at stønadsmottakeren blir selvhjulpen. Vilråene må heller ikke være i strid med andre bestemmelser i sosialtjenesteloven eller andre lover.

Forslaget går ut på å pålegge en plikt for kommunene til å stille vilkår om aktivitet for sosialhjelpsmottakere, som er i stand til å være i aktivitet, og som ikke har rettigheter til andre ordninger (Kvalifiseringsprogram, ungdomsgaranti e.l.). Ved vilkår om aktivitetsplikt skal det særlig være fokus på lavterskeltiltak og arbeidstrening rettet mot unge for å sikre overgang til arbeidslivet. Kommunen må begrunne en beslutning om ikke å stille vilkår om aktivitet.

VURDERING

Kommunene er ikke ukjent med å stille vilkår til mottakere av økonomisk sosialhjelp. Det er ganske vanlig å stille krav om at mottakeren møter til samtaler, melder seg som arbeidssøker, samarbeider om å lage CV og handlingsplaner med tanke på å komme i arbeid. Det kan også bli stilt krav om at brukeren skal gjennomføre statlige tiltak i form av kurs og praksisplasser. Det blir i mindre grad stilt vilkår om at sosialhjelpsmottakere skal utføre arbeidsoppgaver for kommunen. Dersom krav til slike vilkår skal stilles, vil det medføre både økonomiske og administrative konsekvenser for kommunene.

Økonomiske konsekvenser

For at vilkår om aktivitet skal kunne lovfestes, må det legges til rette i alle kommuner for at det finnes aktiviteter å tilby. Dagens kommuner er ulike både når det gjelder struktur og størrelse. De fleste kommunene er små eller mellomstore. Det er i de største kommunene vi finner organiserte aktivitetstilbud til sosialhjelpsmottakere. En grunn til det kan være at det er forholdsvis få brukere, der vilkår om aktivitet er aktuelt. Det vil bare gjelde for personer som faller utenfor alle andre ordninger, som f.eks. kvalifiseringsprogrammet, ungdomsgarantien for de under 20 år, NY GIV for de mellom 20 og 29 år, de med folketrygdytelse eller arbeid som bare får supplerende sosialhjelp. Dersom kommunene skal opprette aktivitetstilbud, som

også inkluderer personellressurser, for noen ganske få, vil nok kostnadene bli større enn det en sparer på sosialhjelpsbudsjettet. Tar vi den menneskelige siden i betraktning, kan det likevel lønne seg å sørge for at særlig unge sosialhjelpsmottakere kommer i arbeid/aktivitet. Unge personer har behov for å bli stilt krav til og oppleve at de gjør nytte for seg. Erfaringer fra NAV viser også at heltids sosialhjelpsmottakere ønsker å være i arbeid og forsørge seg selv. Arbeidspraksis i regi av kommunen, kan være et nyttig steg på veien mot selvforsørgelse, samtidig som det kan forebygge kriminalitet og sosiale problemer. Det kan derfor være en løsning at flere kommuner samarbeider om å opprette aktivitetstilbud til disse brukerne.

Administrative konsekvenser

Dersom det blir stilt vilkår for å få utbetalt sosialhjelp, må det opprettes et system for å følge opp at vilkårene blir oppfylt. Det må også etableres ordninger for sanksjoner. De mest nærliggende sanksjonene er trekk, stans eller reduksjon i stønadsbeløpet. Det kan lett komme i konflikt med lovens krav til forsvarlig livsopphold, noe som også kan ramme personens familie. En bør tenke nøye gjennom denne balansegangen når det skal gis forskrifter om bruk av sanksjoner.

Som nevnt vil det bare være aktuelt å stille vilkår om arbeid og aktivitet for et fåtall av mottakere av stønad til livsopphold. Det kan være positivt å få gjort en god vurdering av disse brukernes muligheter for arbeid og aktivitet, og det kan gjøres på en enkel måte. Likevel vil det bli et betydelig merarbeid ved at alle de vedtak som gjøres i.f.t stønad til livsopphold for brukere som ikke skal ha vilkår, også må ha en begrunnelse for hvorfor det ikke stilles vilkår.

NAV sine lokalkontor er avhengig av et godt omdømme og gode relasjoner til brukerne. Det oppnås best med god dialog, motivasjonsarbeid og samhandling med brukeren. Et vilkår om plikt til å arbeide for kommunen, kan bli utfordrende og krevende for veiledere i NAV. Det vil kreve ressurser til en mye tettere oppfølging enn for brukere som er på frivillige ordninger.

Etablerte tiltaksordninger.

En lovfestet plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold vil betinge at det opprettes kommunale aktivitetstilbud. Det er likevel viktig å benytte seg av eksisterende tiltak. NAV reformen har ført til at kommunene har fått tilgang til en rekke statlige tiltak. NAV reformen har også ført til et tettere samarbeid med næringslivet, med bl.a. tilgang til praksisplasser for NAV sine brukere. Det vil derfor være mulig å stille vilkår om deltakelse i både statlige og kommunale tiltak.

Kvalifiseringsprogrammet er et kommunalt tiltak, som ble innført samtidig med at NAV ble opprettet. NAV Time har erfaring med at Kvalifiseringsprogrammet har gitt gode resultater. En stor andel av de som står lengst fra arbeidslivet, har ved hjelp av tett oppfølging og motivasjon, kommet ut i ordinært arbeid. Deltakelse i Kvalifiseringsprogrammet har samme formål som bruk av vilkår, men har en snevrere målgruppe. Det stilles bl.a. krav om at deltakerne har vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne. Deltakerne har en fulltids aktivitetsplan som skal føre fram til deltakelse i ordinært arbeid. De får rett til Kvalifiseringsstønad og tett oppfølging fra sitt lokale NAV-kontor. Den spesielle oppfølgingsmetodikken i programmet har vist seg å være godt egnet til å hjelpe ressurskrevende sosialhjelpsmottakere ut i ordinært arbeid. Det er fullt mulig å stille vilkår om deltakelse i Kvalifiseringsprogrammet for sosialhjelpsmottakere, men da bør målgruppen for deltakelse utvides.

Andre forhold

Rådmannen mener det er riktig å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold overfor personer som er istand til å delta i aktivitet. Særlig unge personer trenger å bli stilt krav til og oppleve at de gjør nytte for seg. Rådmannen mener det er positivt om heltids sosialhjelpsmottakere kan få tilbud om aktivitet og arbeidspraksis i kommunene. Kommunene bør så langt det er mulig legge til rette for slik aktivitet. Samtidig må kommunene benytte alle tilgjengelige tiltak som NAV kontorene rår over, når en skal vurdere hvilken aktivitet en skal stille vilkår om.

KONKLUSJON

Rådmannen tilrår at Time kommune slutter seg til Arbeids- og sosialdepartementets forslag om å stille vilkår om deltakelse i aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold.

Rådmannen i Time, den 07.08.2014

Brit Nilsson Edland

Bjørn Meling
Kommunalsjef

Vedlegg:

Høringnotat

Høringsbrev fra Arbeids- og sosialdepartementet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent i systemet og krev derfor ikkje signatur

